

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Otvoritev druge reparacijske konference

OPTIMISTIČNO RAZPOLOŽENJE PRI VSEH DELEGACIJAH. — STALIŠČE MADŽARSKÉ V REPARACIJSKEM VPRAŠANJU.

HAAG, 3. januarja. Davi ob 11. je belgijski ministrski predsednik Jaspars v navzočnosti delegatov iz 23 držav otvoril drugo reparacijsko konferenco, ki ima nalogo, da v zvezi s prvo reparacijsko konferenco izvede likvidacijo spornih vprašanj, ki so nastala vsled vojne. V svojem otvoritvenem nagovoru je predsednik Jaspars naglašal važnost sestanka te konference za utrditev miru in likvidacijo vojnih razvalin. Izrazil je svoje trdno prepričanje, da bo druga konferenca končala s popolnim uspehom in apeliral na posamezne delegacije, naj tudi s svoje strani delajo na to, da bo druga konferenca uspešno končati svoje delo.

HAAG, 3. januarja. Angleški finančni minister Snowden je pred svojim govorom v Haag izjavil londonskim novinarjem, da se vrši druga haaška konferenca pod mnogo ugodnejšimi okolnostmi kakor prva in bo zato tudi uspešna. Konferenca je tehnično in politično boljše in tudi bolj temeljito pripravljena, tako da skoro vse države oziroma njihove vlade že vedo, pri čem da so. Najvažnejše in najbolj komplicirano vprašanje pa je fundacija mednarodne reparacijske banke. Snowden je izjavil končno, da je trdno prepričan, da bo končala druga reparacijska konferenca v Haagu s popolnim uspehom.

Sestanek Mussolinija z Briandom

PARIZ, 3. januarja. »Agence Fournières« poroča, da se bo vršil konec meseca — najbrže v Rapallu — sestanek Mussolinija z Briandom, ker namerava francoski zunanji minister informirati pri tej priliki italijanskega ministrskega predsednika o načrtu sredozemskega Locarno.

Kriza v diplomatskih odnosih med Anglijo in Rusijo

LONDON, 3. januarja. Na novega leta dan je izšla prva številka novega komunističnega angleškega organa, ki naziva sedanjo delavsko vlado kot »imperijalistično gospodarstvo« in srdito kritizira delovanje sedanjih delavskih voditeljev.

V političnih krogih vlada radi tega nemalo razburjenje in listi že naglašajo, da je sovjetska vlada zopet kršila dogovor, da ne bo vršila v Angliji nobene komunistične propagande. »Evening News« pišejo, da je v kratkem pričakovati izbruh nove diplomatske krize med Anglijo in sovjetsko Rusijo. Macdonald si je dal o stvari natančno poročati in se bo v kratkem vršila konferenca, ki se bo pe-

navala, dosežen sporazum in da je tudi v vprašanih vzhodnih reparacij v zadnjih dneh opaziti znaten napredek. Tudi Češkoslovaška je glasom poročil teh listov pripravljena skleniti glede svojega »osvobodilnega« dolga poseben dogovor.

Jugoslavija je v zvezi z ostalimi državami Male antante močno intere-

BERLIN, 3. januarja. Tukajšnji politični krogi so mnenja, da bo trajala druga haaška reparacijska konferenca več tednov in tudi ni izključeno, da bo začasno prekinjena. Glavna težkoča obstoja v vzhodnih reparacijah. Splošno prevladuje prepričanje, da bo to vprašanje rešeno na način, ki ne bo nikogar popolnoma zadovoljil, ven dar pa se lahko tudi zgodi, da pride do zelo energičnega nastopa vevlasti.

BUDIMPEŠTA, 3. januarja. Madžarska delegacija bo na haaški konferenci precizirala svoje stališče sledeče:

1. Razen že prevzetih reparacijskih obveznosti 110 milijonov zlatih kron letno do l. 1949, Madžarska ne zmore več, ker je po vojni prepustila dve tretjini svojega državnega ozemlja v vrednosti 3,5 milijard nasledstvenim državam.

2. Madžarska ne more prevzeti nobenih iz trianonske mirovne pogodbe izviraajočih obveznosti, v kolikor so ista spojena s postopanjem pred mednarodnim razsodiščem v Haagu. Vse zahteve, radi katerih je bilo uvedeno razsodiščno postopanje, naj ostanejo nedotaknjene.

3. Da pa dokaže svojo dobro voljo, je Madžarska pripravljena, po l. 1949 poravnati vse difference med morebitnimi svojimi zahtevami in zahtevami nasledstvenih držav, seveda pod pogojem, da pride poprej do kompromisne rešitve.

čala s to najnovejšo afero. Pričakovati je, da bo izvršena energična angleška demarša v Moskvi. Konservativci napovedujejo ukinitve diplomatskih odnosov v sovjeti. Sovjetski poslanik Sokolnikov je skrajno rezerviran in je odklonil sploh vsako izjavo.

Novi šef francoskega generalnega štaba

PARIZ, 3. januarja. Za šefa velikega generalnega štaba je imenovan znani general Weygand, ki je l. 1919 po porazu Poljakov prevzel komando v poljsko-boljševiški vojni, ki je končala s popolnim porazom boljševikov. Dosedanji šef generalnega štaba, general Debenedy, je bil na lastno prošnjo upokojen.

Atentat na ekspresni vlak Pariz — Ženeva

PARIZ, 3. januarja. Na železniško progo Pariz—Ženeva so neznan storilci položili v bližini Dijona par minut pred prihodom ekspresnega vlaka tri velike traverze. Progovni čuvaj je k sreči še v zadnjem trenutku zapazil nevarno sabotážno dejanje, odstranil traverze in tako preprečil sicer neizogibno težko katastrofo.

sirana na izidu konference, zlasti z ozirom na reparacijska plačila Madžarske in Bolgarije. Ni dvoma, da bo v obeh svojih zaveznikih in tudi v Franciji imela na konferenci močno zaslonbo, in zlasti ni dvoma, da bodo vse tri države Male antante v smislu svojih sklepov nastopale enotno v obrambi svojih interesov.

Prebivalstvo Zedinjenih držav

V zadnjih 10. letih se je prebivalstvo Zedinjenih držav povečalo za 14,299.000 duš in je znašalo meseca julija lanskega leta skupno 119,360.000 duš. L. 1790 je bilo 80 odstotkov vsega prebivalstva angleškega porekla. Dandanes pa je vsled močne emigracije ostalih narodnosti ter vsled mešanih zakonov in končno radi tega, ker je po ameriškanskih imenih težko ugotoviti originalno narodnost, število angleškega življa znatno padlo in dosega komaj še dobro polovico vsega prebivalstva.

Henry Ford hoče tudi na sovjetski trg

Med najpodjetnejšimi industrijalci sveta je nedvomno Henry Ford. Ne plaši se nobenega rizika, nobene nevarnosti konjunktura. Nedavno se je odločil, da raztegne svoje poslovanje tudi na Sovjetsko Rusijo. V Nižnjem Novgorodu gradi veliko tvornico za avtomobile. Spočetka bodo zlagali tam samo posamezne dele avtomobilov, ki se bodo dovažali iz Amerike, že gotovi, čim bo pa tovarna popolnoma urejena, bodo pričeli tudi s popolno fabrikacijo avtomobilov. Ob koncu petletne periode, ki je določena za popolno montažo tovarne, bodo Fordove avtomobilске tvornice v Niži, Novgorodu ro izjavili Forda samega vrgle na trg letno 100.000 avtomobilov, od teh 30% turističnih, 70% tovarnih.

Anekdote

Cesar Viljem I. je nekoč na lovu v Harzu ustrelil 30 jelenov. Glasno se je zasmel. »Med nebom in zemljo se pač dogajajo stvari, o katerih naša šolska modrost nima niti pojma. Ustrelil sem namreč 30 jelenov, imel pa sem samo 20 patron.«

Bivši cesar Viljem II. je opazoval pri Helgolandu potapljaška dela in se dalje časa živahno razgovarjal z višjim potapljačem.

»Koliko pa zaslužite na leto?«
»Kakor pač je! Če delam celo leto, približno 50.000 mark!«
»Neverjetno, potem zaslužite več kakor moj prosvetni minister!«
»Zakaj pa ne, Veličanstvo, saj se ta vendar še ne potaplja!«

O priliki svojega bivanja v Milanu je cesar Jožef II. občudoval igro slavnega igralca Zenonija, ki je igral vlogo Trajana. Ves navdušen ga je drugi dan osebno posetil. Zenoni je bil ves obupan, da je moral sprejeti cesarja v noči, saj se v tej situaciji ni znal pomagati. Toda cesar Jožef ga je potolažil smehljaje se z besedami:

»Pomirite se, dragi, mi cesarski ljudje, smo doživeli še marsikaj drugega.«

Zasliševanje vlomilcev pri Klifimannu

se je pričelo včeraj in se danes nadaljuje. Kakor čujemo, je Kaloh priznal, da sta skupno s Cesarjem izvršila vlom. Šla sta tja baje iz kina in sta »delala« od 11. zvečer do pol 5. jutraj. Nato sta šla po Janžeka in vsi trije so se s prvim jutranjim vlakom ob 5.20 odpeljali na izlet v južne kraje. Cesar pa nasprotno tajni udeležbo na vladnem zasliševanju se nadaljuje. Izletniki so zopet v svojih starih oblekah, lede nove pa so spravljene na policiji. —

V Haagu

se je danes sestala druga reparacijska konferenca, ki ima nalogo, da pripravi tla za likvidacijo reparacijskega vprašanja na podlagi Youngovega načrta. Kot zastopnik naše države je odpotoval tja naš zunanji minister dr. Marinković. V vsej naši in evropski javnosti prevladuje optimizem glede izida in uspeha konference. Vesti nekaterih listov, da bi se nameravala izločiti iz programa konference vprašanja vzhodnih reparacij, zavrača poluradno poročilo češkoslovaškega tiskovnega urada kot neutemeljene ter zatrjuje, da so države, sklicateljice konference, nasprotno trdno odločene, da rešijo ves kompleks vprašanj na način, ki bo omogočil vsem na reparacijah interesiranim državam ratifikacijo reparacijskih dogovorov.

Štiri točke so v glavnem, ki tvorijo težave. Predvsem je tu dogovor med Nemčijo in Zedinjenimi državami, sklenjen 28. decembra l. l., da so Nemčija plačevala Ameriki svoje reparacije direktno brez posredovanja reparacijske banke. Na ta način se je Amerika desinteresirala na reparacijski banki, koje ideja je izšla baš od nje. Vendar upajo, da se bo potom pogajanj doseglo sodelovanje ameriškanskega privatnega kapitala v banki in tudi privoljenje tega kapitala, da bi se plačevanje nemških reparacij Ameriki vršilo potom mednarodne reparacijske banke. Druga točka, v kateri ni doseženo soglasje, je vprašanje, koliko je treba podpisov za pravilno uveljavljenje Youngovega načrta. Nesoglasje v tem pogledu obstoja že med državami sklicateljicami in med povabljenimi državami, med katerimi so zlasti države Male antante. Slednje stoje na stališču, da morajo podpisati Youngov načrt vse v reparacijski komisiji zastopane zavezniške vlade in ne le Francija, Anglija, Italija in Nemčija. Vzhodne reparacije so tretji problem, ki tvori težkočo. Na prizadevanja Francije in Anglije je pač že popustila Bolgarija, ne pa tudi Madžarska, ki trdi, da ima po trianonski pogodbi večje pravice nego so pravice zaveznikov. Mala antanta tega stališča Madžarske absolutno ne priznava. Ako bo Madžarska vztrajala na svojem stališču, bo reparacijska komisija sama predpisala višino madžarskih reparacij do l. 1943., ko ugasne dovoljen ji moratorij. Kako stoje stvari danes, se bosta francoska in angleška vlada postavili na stališče držav Male antante. Četrta težava je končno nastala vsled spomenice predsednika nemške banke dr. Schachta zlasti v vprašanih, ki se tičejo nemške plačilne zmožnosti. Pogajanja v Haagu bodo torej predvidoma morala prebroditi znatne težave in ni izgleda, da bi druga haaška konferenca hitro končala.

Francoski listi trde, da je med Francijo, Anglijo in Italijo v vseh vprašanih, ki se bodo na konferenci obrav-

Zgled gostilničarjev

GOSTILNIČARSKA PIVOVARNA. — TRGOVCI IN MOŽNOST ZADRUŽNE INDUSTRIJE. — POTA V BODOČNOST.

Akcija naših gostilničarjev za ustanovitev lastne pivovarne v Laškem, je vzbudila v časopisju in javnosti obilo zanimanja, vendar pa se nam zdi, da ni doslej še nihče izluščil iz nje tega, kar je pri vsem najbolj važno — njenega pomena za bodoča pota slovenske narodne industrije. V neštetihi člankih se je časopisje v največjem času pečalo z vprašanjem, kako bi se otresli tuje odvisnosti in tujeva kapitala v industriji in kako bi zopet dvignili podjetnost, ki je po neuspelih prvih povojnih let zašla v osončno krizo. Naznačena so bila pri tem nešteta pota, dani so bili mnogi zdravi in koristni nasveti, na to pa, da bi posamezni stanovi kot taki sami vzeli v roke reševanje domače industrije, ni mislil nihče. To nam je, čeprav morda nevedno in nehotno, odkrila šele omenjena akcija in baš v tem je njen največji in najdalekosežnejši pomen.

Povojna doba — posledica raznih vrstnih spekulacij — vela še edino pivovarno, ki smo jo Slovenci imeli, druge je pa združila v rokah ene same družbe, ki je do malenkosti popolnoma v rokah tujega kapitala in tricev in tvori z ostalimi juoslovanskimi podjetji kartel, ki neovirano in popolnoma samovoljno lahko predpisuje ceno in kvaliteto. Da je tako stanje nezdravo in da s tem, da konsumiramo pivo, pospešujemo le tuje interese, smo vedeli že od prvega početka karteliziranja, a na od pomoč ni bilo mogoče misliti. Niti enega domačina ne zmoremo, ki bi bil finančno tako močan, da bi sam mogel misliti na ustanovitev nove pivovarne in na konkurenčni boj s kartelom; prav tako pa nismo mogli pričakovati rešitve tega vprašanja s strani naših denarnih zavodov, posebno ne bank, ki imajo, kakor so neštokrat jasno pokazale, doecela druge interese kakor pa skrbeti za razvoj zares narodne slovenske industrije. Edina pot je torej bila akcija gostilničarjev. Oni so tisti, ki posredujejo med proizvajalcem in konzumentom in njihova akcija, ako je enotna, edina zmore vsak, še tako oster konkurenčni boj. Njihova skupna stanovska organizacija je pa tudi edina dovolj močna avtoriteta, ki zmore preskrbeti za ustanovitev nove pivovarne potrebni kapital. Tako vidimo tedaj, da se ustanavlja na Slovenskem prvič v zgodovini

veliko industrijsko podjetje s popolnoma domačim kapitalom in iz vrst samih posrednikov ali odjemalcev.

Če pa velja za ustanovitev nove pivovarne in za gostilničarje, da česar ne zmore posameznik, zmore organizacija celega stanov, potem velja to v enaki meri tudi za vse ostale industrije in ostale stanovce. In v tem je zgled in nauk gostilničarjev in njihove akcije! Kakor oni, se lahko združijo zdaj tudi trgovci in si ustanovijo svoja lastna industrijska podjetja, ki bodo producirala blago, ki ga morajo se daj kupovati pri tujcih ali uvažati iz tujine. Vzemimo n. pr. samo manufakturno stroko. Že v Sloveniji se prodaja leto za letom ogromne količine blaga za obleke itd., a vse to blago prihaja k nam iz tujine ali pa vsaj iz tujih, nenarodnih tovarov. Ali ne bi bilo tedaj po zgledu gostilničarjev mogoče, da bi tudi vsi slovenski trgovci z manufakturno ustanovili svojo lastno tovarno? Z združenimi močmi in s trdno organizacijo, v kateri bi se vsi člani obvezali, da bodo prodajali le produkte te lastne stanovske in narodne tovarne, bi se dala ta ideja kaj kmalu realizirati. Uspeh bi takemu podjetju bil že vnaprej zagotovljen, ker bi blaga ne bilo treba šele uvajati z reklamo, potniki itd. Pri tem bi skoraj popolnoma odpadla vsaka konkurenca, a pomisliti je treba, da bi se našli odjemalci kmalu tudi po vseh ostalih delih naše države.

Prav tako kakor trgovci manufakturne stroke, bi se pa lahko združili tudi trgovci z galanterijo, trgovci z železnino, specerijo itd. in osnovali svoja lastna industrijska podjetja. Na ta način bi Slovenija v nekaj letih dobila lahko celo vrsto novih industrijskih podjetij, ki bi nas osamosvojila, odstranila potrebo po uvozu in nas rešila sedanje odvisnosti od tujega kapitala. Zgled gostilničarjev je tako neprecenljive važnosti in če mu bodo sledili tudi ostali stanovi, potem bodo vsi naši najvažnejši gospodarski problemi rešeni že lahko v najkrajšem času, konec bo pa tudi naše sedanje nepodjetnosti. Podlaga za vse to je z akcijo gostilničarjev za lastno pivovarno dana, sedaj je potrebna samo še resna volja in izvedba bo zagotovljena, zagotovljen bo uspeh in zagotovljena bo naša samostojna gospodarska bodočnost.

Mariborski in dnevi drobiž

Našim naročnikom!

Današnji številki smo priložili položnice. Cenjene naročnike prosimo, da vplačajo zaostalo naročnino, v kolikor ni še poravnana do konca leta 1929, čim prej, tako da jim zamoremo nemoteno list še nadalje pošiljati. Pri tej priliki opozarjamo cenjene naročnike, da bomo vsem zamudnikom, ki niso poravnali naročnine za zadnja dva meseca in še nazaj, žalibog priporani, list ustaviti.

UPRAVA »VEČERNIKA«.

Spremembe v Mestni hranilnici.

Tekom zadnjega časa so se izvršile v uradih Mestne hranilnice sledeče spremembe: likvidiralo se je Kreditno društvo Mestne hranilnice ter so se njegovi posli prenesli v poslovanje glavnega zavoda. Že pred meseci je bil upokojen dotodanji ravnatelj Mestne hranilnice g. Rudolf Vodeb; s 1. tm. sta upokojena gg. Ciril Toman, ravnatelj Kreditnega društva Mestne hranilnice, in Janko Arnuš, knjigovodja istotam. Z odpravnino v iznosu dveletne plače pa je izstopil iz službe pri Mestni hranilnici uradnik g. Rudolf Germ.

Koledovanje (podoknice) za novo leto, »Kraljevo« in »Svečnico«.

To vam je kaj! Zberejo se po glasu odbrani iz vasi k »pevski vaji« zdaj pri tem, zdaj pri onem sosedu. Pojejo dvoglasno kar v »tercah«. Pa gredo tako po božičnih praznikih, zvečer, ko že luči ugasnejo. Gre jih po 10 do 20, mešanica žensk in moških. Eden nosi »cekar« za darove. Pojejo same božične pesmi. Nekaj teh besed še znam iz otroških let, ko sem v postelji poslušal. Evo jih: Molek in žena od Boga sta vun poslana, sreča nezrečena cel'mu svetu daná. — Pa zopet: »Angelj priletá, lepo pošto da, spravi se s svojó mlado ženico, tu znaš prenočit' in pokoj dobit', pokrij si svojo luknico z mojo suknico«. Vse pesmi kolednice se sučejo okoli Jožeta in Marije, ki iščeta v revni prenočišču, pa okoli angelja, jaslje, pastircev in treh kraljev, da Jezušček skoro izgine v ovoju vsega tega. »K men' je prišel nočoj en fant, je mel ves lepi svetli gvant, to je gvišno ajngel bil, je mene gor budil« — torej čisto po domače. Krog Boča, posebno južno, poznajo le nočno koledovanje za novo leto in za »Svete tri kralje«. V Slovenskih goricah pojejo »Svečnico« le podnevi, a to ljudem ne ugaja, ker spominja na lenuštvo in očito beračenje krepkih, zdravih ljudi. Nočni koledniki obhodijo le domačo župnijo, svečniški pa gredo daleč na okrog in če treba celo v deveto vas. Ob novem letu je imel nekoč pri nočnem popevanju božičnih podoknic neki bolj hripav »basist« tale zaključni »solo«: »Tak želimo tudi mi z ajngelci prepevati«. Pa se odpre okno in sliši se krepki glas: »Kaj boš ti za vraga z ajngelci prepeval, ki pa kruliš, ko šepav stari medved! Baba, daj, daj kraupa (kropa), da bom te vonegarje poparol!« — In pevci so zbrneli izpod okna, kakor vrabci iz prosa, ko zagroziš z grudo. Vesele noveletne podoknice želi vsem — popotnik iz Slov. goric.

Trgovine na Treh kraljev dan

morajo biti po naredbi velikega županstva iz l. 1928 ves dan zaprte, na kar opozarja trgovski gremij vse trgovce. Seveda bodo zaprte trgovine tudi v nedeljo. —

Urarska zadruga.

V nedeljo, dne 5. januarja, med 10. in 11. uro se bo vršil v sobi št. 5 mestnega magistrata pregled draguljev, zlatnine in srebrnine brezplačno. Kdor hoče zvedeti, ali so njegovi kupljeni dragulji, zlatnina in srebrnina pristni, naj se ob določeni uri oglasi pri tej komisiji. —

Neprevidnost ali poizkus samomora?

V Njivercah pri Strnišču je snoči 26letni posestnikov sin Mirko Podgoršek izpil večjo količino octove kisline. Ni še ugotovljeno, ali je bilo njegovo dejanje posledica usodne neprevidnosti ali pa poizkusa samomora. Domačini so takoj avizirali mariborsko rešilno postajo, ki je odpremila ponesrečenca v splošno bolnišnico.

Tečaj o knjigovodstvu in kalkulaciji za koncesionirane stavbne obrte.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani priredi štiritredenski tečaj o knjigovodstvu in kalkulaciji za koncesionirane stavbne obrte (stavbenike, zidarke in tesarske mojstre, izvemši kamnoseke in vodnjakarje). Tečaj se bode vršil v Ljubljani v drugi polovici januarja, odnosno v februarju 1930 in sicer v popoldanskih in večernih urah po tri dni v tednu. Razen knjigovodstva in kalkulacije, specijelno v stavbni stroki se bo v okviru tega tečaja priredilo še predavanje, ki naj v teku par predavalnih ur seznanja stavbne obrtnike tudi z glavnimi obrtnimi in davčnimi predpisi, predpisi o sklepanju pogodb ter o zavarovanju in zaščiti delavcev. Opozarjamo na ta tečaj, ki bo osobito koristen onim stavbnim obrtom, ki doslej še niso imeli prilike obiskovati kak knjigovodski tečaj. V tečaju bodo predavali med drugim tudi strokovnjaki, ki kot stavbni obrtniki poznajo materijo tudi iz lastne prakse. Prijave za udeležbo s točnim naslovom prijavitelja je poslati najkasneje do 20. januarja 1930 neposredno Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Sprejmejo se v tečaj po razpoložljivosti prostora poleg stavbnih obrtnikov tudi pomočniki, ki so dovršili najmanj štiri leta prakse. Podrobnejše obvestilo glede začetka tečaja, glede učilnine itd. bode zbornica poslala prijaviteljem neposredno.

Izsuševanje Skadarskega jezera.

Povodom poklonitve deputacije iz Zetske banovine kralju se je deputacija oglašila tudi v hidrotehničnem odeljenju ministrstva za zgradbe in apelirala na vlado, naj bi se dela na izsuševanju Skadarskega jezera v naglem tempu nadaljevala, ker sicer preti nevarnost, da bodo poplavljeni tudi še drugi kraji. Načelnik oddelka je deputaciji izjavil, da je odrejena posebna terenska tehnična sekcija za izdelavo načrtov za izsuševanje celega poplavljenega ozemlja okrog Skadarskega jezera in vzdolž Bojane. Sekcija bo končala delo do konca tekočega proračunskega leta, nakar se bodo izdelali podrobni načrti za zniževanje nivoja vode Skadarskega jezera potom regulacijskih del vzdolž Bojane. Po prilični ceni bo izsušenih na ozemlju kraljevine Jugoslavije krog 26.000 hektarjev, na ozemlju Albanije pa krog 7.000. Izsuševanje ni težek tehnični problem, težak je le v tem, ker se morajo dela vršiti istočasno na ozemlju naše in albanske države in je potrebno sporazumevanje med obema državama. Izsušenje bo važno ne le, ker bo pridobljena ogromna površina izredno plodne zemlje, na kateri bo mogoča rači dovoljne klime dvakratna žetev, ampak ker bo omogočena tudi grainja prometnih zvez, boljši promet na Bojani in hitrejša zveza okolice Skadarskega jezera z morjem. Tudi v zdravstvenem pogledu bo izsuševanje velikega pomena, ker bodo uničena legla malarije. Za Črno Goro bo stvar ogromnega gospodarskega pomena, ker bo Zetska banovina postala na ta način ena izmed najaktivnejših banovin v kraljevini Jugoslaviji.

Popoln filmski preporod je

ZIVI MRTVEC

Film, kakršnega še ni bilo v Mariboru
Pride v kratkem

Prvi letošnji samomor v Mariboru.

Včeraj popoldne je šel prostovoljno v smrt 56letni slaščičar na Tržaški cesti, Karel Ruprich. Pognal si je kroglo v desnico sence in se takoj zgrudil nezavesten na tla. Poklicana je bila sicer takoj rešilna postaja, vendar je revež med tem že izdihnil. Nesrečnega so pognale v smrt težavne gmotne razmere. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Smrt slavnega fizika.

V Chicagu je umrl imejitelj Nobelove nagrade Albert Abraham Nichelson, ki se je pred 40 leti pričel baviti z merjenjem svetlobne brzine. Njegova raziskovanja tvorijo temelj prevratnim teorijam nemškega fizika Einsteina. Nobelovo nagrado je dobil l. 1907.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 3. januarja. Zaprto.
Sobota, 4. januarja ob 20. uri »Orlov« ab. A. Kuponi.
Nedelja, 5. januarja ob 15. uri »Piskrovez«. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri »Radikalna kura«. Znižane cene. Kuponi.
Ponedeljek, 6. januarja ob 15. uri »Grudica«. Otroška predstava. — Ob 20. uri »Orlov«. Kuponi.

Ptujsko gledališče.

Petek, 3. januarja ob 20. uri »Krog s kredo«. Gostovanje Mariborčanov.

Celjsko gledališče.

Sreda, 8. januarja ob 20. uri »Krog s kredo«. Gostovanje Mariborčanov.

Prazniki v mariborskem gledališču. V nedeljo, 5. t. m. bosta v marib. gledališču dve predstavi: Ob 15. uri se vprizori Lehajeva opereta »Piskrovez«, pri nižanih cenah, zvečer pa se ponovi vlezabavna Doboviškova burka s petjem »Radikalna kura« istotako pri nižanih cenah. Na Sv. treh kraljev dan, 6. t. m. bo popoldne premijera prve letošnje otroške igre s petjem, godbo in plesom »Grudica«. Vsak odrasli, ki kupi vstopnico, ima pravico, da vzame enega otroka do 4. leta na krilo. Istega dne zvečer bo repriza priljubljene operete »Orlov«.

Glasbena Matica.

Nocoj skupna pevski vaja. Radi bližajočega se koncerta obisk obvezen. Po vaji razgovor o prireditvi družabnega večera.

Gospodarska lirika

Ni Anica Prešeren ali Rilke! — In lirika najboljša koledarja zadruga, ki se z liriko ne ukvarja, so pač — bilanca in številke! Satyrus.

Še eno pravilo

Kot ni vsak kóžuh siv po kroju chic, takó ni vsak pisar že — urednik! Satyrus.

„Literatura“

Še dobri Slomšek bi smejal se v grobu, če bral bi to »literaturo« v zdróbu! Satyrus.

»Letnik 1902«.

O tem romanu pisatelja Ernsta Glaserja, ki je pravkar izšel v češkem prevodu, poroča glasilo češke inteligence »Lidove Noviny«: Dosedanji vojni romani so slikali, kako so doživeli svetovno vojno dorasli: Ernst Glaser pa slika v svojem »Letniku 1902« njen odjek v duši mladine. Ta slika je mojstrsko risanje vojne psihoze v Nemčiji od prvega izbruha pijanega navdušenja do iztreženja. Ta Glaserjeva knjiga, koje pomen leži ravno v kulturno-psihološki sliki predvojne in medvojne Nemčije, je važna ravno za poznanje nemške duše po vojni. Tudi to knjigo dobite (v nemščini) za malenkostno izposojnino v »Ljudski knjižnici«, Narodni dom. —

Zagonetka Enckejevega kometa

ALI SE BRZINA NJEGOVE POTI ZMANJŠUJE ALI NE? — NASPROTJA Z NEWTONOVIMI TEMELJNIMI ZAKONI. — ENCKEJEVA, BACKLANDOVA IN CHROMMELINOVA HIPOTEZA.

Dne 26. nov. 1819 je Pons v Marseilleu odkril precej neznan teleskopni komet. Mladi nemški astronom Encke je izračunal njegovo pot. Komet gre okrog sonca v zelo sproženi elipsi, v koje enem žarišču stoji sonce. Ko je komet najbližje soncu (v periheliju), je oddaljen od njega komaj 33 nebeških centimetrov (1 neb. cm = daljina zemlje od sonca — 149.5 milijonov km). Ko je najdalje od sonca (v afeliju), je oddaljen od njega cele 4 nebeške metre, torej manj nego planet Jupiter. Da enkrat prepotuje svojo elipso, potrebuje $3\frac{1}{4}$ leta. Rezultat Enckejevih računov — po Enckeu je komet tudi dobil ime — je takratne astronome zelo osupnil, zakaj bil je to prvi slučaj, da kak komet v tako kratkem času napravi pot okrog sonca in se po $3\frac{1}{4}$ leta vrača v svoj perihelij, kjer ga lahko najlepše motrimo z zemlje. Res se je komet leta 1822 vrnil na svoje mesto na nebu, kjer so ga odkrili, le za dve kotni minuti se je novo mesto razlikovalo od mesta, ki so ga odredili Enckejevi računi. Zvezdoznanstvo je slavilo triumf.

Ugotovilo se je naknadno, da so Enckejev komet videli pred l. 1818 že dvakrat: l. 1795 in 1806. Točni računi pota iz vseh četrto njegovih pojavov (1795, 1806, 1818 in 1822) so odkrili Enckeu zagonetno nasprotje z utrjenimi zakoni nebesne mehanike, ki slone na temeljnem Newtonovem zakonu za privlačno silo (gravitacijo). Od enega do drugega pojava kometa se je doba njegove poti zmanjševala za cele $2\frac{1}{2}$ ure, dočim bi po omejenih zakonih morala ostati enaka, kakor to tudi vidimo pri vseh planetih. To odkritje o vedno hitrejšem potovanju Enckejevega kometa je postalo eden izmed največjih nerazjasnenih problemov vede in cela morja preračunavanj so se od takrat do danes razvila pred vsakim njegovim povratkom, da bi se razjasnili vzroki tega zagonetnega pojava. Encke sam je iznesel smelo hipotezo, da komet na svojem potovanju skozi vseмирski prostor zadeva ob odpor. Potemtakem bi vseмирski prostor ne bil absolutno prazen, ampak izpolnen z neko izredno redko tvarino, tako tanko, da velikih in gostih planetov seveda niti najmanj ne zaustavlja, na gibanje kometov, kojih gostota tvarine je mnogo manjša, pa vendar lahko upliva in vsled odpora zmanjšuje njihovo brzino. Na prvi hip bi se moralo misliti, da se s tem doba potovanja kometa poveča, a ne skrajša, kakor je odkril Encke. A tu zopet prihaja v poštev ogromna privlačna sila sonca na komet. Čim manjša je brzina kometa, tem silne-

je deluje nanj privlačna sila sonca: velika osovina kometove elipse se skrajšuje in s tem tudi doba enkratnega potovanja. Poznamo danes krog 20 kometov s kratko obhodno dobo, a pri nobenem ne opazujemo podobnega pojava glede brzine.

Že 38-krat se je Enckejev komet povrnil izza l. 1818. Ruski astronom Backland je vse pojave do l. 1891 točno preiskal in ugotovil do l. 1858 enakomerno krajšanje obhodne dobe. Od l. 1858 do 1868 postaja to krajšanje vedno manjše. Od l. 1871 do 1891 postaja krajšanje zopet enakomerno, ne znaša pa več 2 in pol ure, ampak polno tretjino manj. Nadajevanje Backlandovih raziskovanj do leta 1908 pokaže zopet, da se skrajšanje obhodne dobe vedno bolj zmanjšuje. Backland zaključuje, da se je v razdobju od 1818 do 1908 srednje gibanje kometa vsaj štirikrat nenavadno spremenilo in sicer l. 1858, 1868, 1898 in 1904. Namesto Enckejeve hipoteze postavlja Backland novo hipotezo: ta komet mora na pohodu v svoj perihel večkrat skozi roje »kresnic« razne gostote. Tako bi bilo tolmačiti čudno spremenljivost v kometovi brzini.

Enckejev komet se je 13. nov. 1927 pojavil 37-ič. Odkrili so ga z durbinom, ko je bil še daleč od nas. Komaj največji durbin sveta — na Mont Wilsonu v Kaliforniji — ga je pokazal kot komaj vidno meglico. Točno po računu je brzel k soncu in 19. febr. 1928 je prehajal skozi svoj perihelij. Vsi astronomi sveta so mu sledili z največjo pažnjo. Koncem marca, mesec dni po prehodu skozi perihelij, so ga videli še zelo slabó v Johannesburgu v južni Afriki. Od takrat je izginil tudi za največje instrumente, da se zopet vrne v svoj perihelij krog 4. jun. 1931. Slovitno ubrženje kometa je bilo ponovno predmet najpozornejših raziskovanj. Angleš Chrommelin, danes najboljši poznavalec tega kometa, prihaja na temelju vseh najnovejših prehodov kometa skozi perihelij do zaključka, da je sedaj njegovo zagonetno ubrženje popolnoma prenehalo. Novo iznenadenje! Kam je nakrat izginila Enckejeva tanka tvarina, ki po njegovih nazorih napolnjuje vseмирski prostor? Kje so danes Backlandovi roji kresnic?

Stojimo torej pred novo vseмирsko zagonetko. Tajnost Enckejevega kometa se vedno bolj zapleta in zagonetni pojavi tega nebesnega telesa so danes eden največjih astronomskih problemov. Človek, ki z neodoljivo silo odkriva vse tajnosti sveta in vseмира, bo končno odkril zagrinjalo tudi s te zagonetke.

krat na Patrickov grob, vendar je bilo prvo službeno poročilo o tem izdano šele mesec dni kasneje. Zdi se, da so tuči v cerkvenih krogih samih mišljenja deljena. Prebivalstvo Maldena pa odločno odbija vsako misel, da »Sveti Patrick« ne bi bil pravi svetnik in da bi sijajni tujski promet mogel kedaj prenehati. Vendar je nadškof O' Connel izdal naredbe, da pokopališče v Maldenu ostane začasno zaprto, dokler preiskovalna komisija ne konča svojega dela.

Umetniške „smeri“ pred 15.000 leti

Razna kulturna področja v ledeni dobi: sever in jug.

Med najodličnejše avtoritete na področju prazgodovinske arheologije spada nemški učenjak Herbert Kühn, profesor v Kölnu. L. 1922 je izdal knjigo o umetnosti pračloveka in tudi kasneje je izšla cela vrsta njegovih novih del na podlagi raziskovanj v južni Franciji in Španiji. Nedavno je predaval v Frankfurtu v ogromnem Schumannovem cirkusu, ki je bil nabito poln občinstva, o svojih zadnjih odkritjih zlasti z ozirom na umetnost ledeno dobe.

Pred 15.000 leti je po njegovih raziskovanjih evropska kultura že bila tako daleč razvita, da mu je uspelo najti razna kulturna področja in skupine. Že takrat ste obstajali dve osnovni grupaciji: sever in jug (obe krili zapada, kakor bi rekel Romain Roland). Franko-kantabrijska kultura spada v severno skupino, ker je to področje bližje ledu. V Franciji in severni Španiji so v tej dobi živeli polarni sobi in mamuti. V istočni Španiji in severni Afriki je bila klima vsled bližine Sredozemskega morja milejša. Tu ni bilo severnih živali, in tudi umetnost, ki se je tam razvila v ledeni dobi, se prilično razlikuje po svojem značaju od umetnosti »severnjakov«. Moč in veličastnost severne umetnosti sta jako imponirali južnjakom, ki so se v ledeni dobi odlikovali s svojo tipično gibčnostjo in živahnostjo. Prva epoha franko-kantabrijske umetnosti, »Aurignacien«, slika samo v dimenzionalnih crtežih in točnih konturah živali in razne prizore iz lovskega življenja. »Hladni aktivizem severnjaške borbe za existenco«, pravi Kühn. V nizu pojavov, ki slede z bliskovito naglico, skuša pračlovek Aurignacien fiksirati ta in oni fenomen, ki se mu zdi dovoljen, koristen in — zanimiv.

Čez nekaj časa se pojavi na severu popoln preokret: epoha »Magdalénien«, ki jo karakterizira pravi slikarski realizem. Samo pozna gotika in moderni impresionizem lahko tekmuje — pravi Kühn — glede realizma z Magdalénienom. Ako premotrimo umetniške spomine one dobe, se nam zazdi, kakor da je pračlovek te dobe naenkrat spregledal, zavrgel dotedanje praznino abstraktnosti in zaplaval v polno življenje. V slikarjih prevladuje barva in absolutni kolorizem se ne briga več za suhe konture. Realizem teh slikarjev in skulptur, izvrstno opazovanje in predočevanje raznih detajlov, »gurna tehnika, zlasti v perspektivi, vse to je značilno za umetnost proti koncu ledeno dobe. Na kako visoki stopnji je bila umetniška kultura te dobe, doka tuje po trditvi prof. Kühna tudi dejstvo, da so proti koncu ledeno dobe eksistirale že celo slikarske šole, ki seveda niso bile umetniške akademije v današnjem smislu.

Deseta žrtev Tutankamena.

»Chicago Tribuna« javlja iz Columbusa v Texasu, da je dr. Jonatan Carver, član ekspedicije, ki je l. 1922 odkrila Tutankamenov grob, ponovno posrečil povodom avtomobilske nezgode. List dostavlja, da je to deseti član ekspedicije, ki je tragično končal svoje življenje.

Tragičen učinek božičnega darila.

V Münichbergu pri Leobnu je neki Alojz Teflinger dobil revolver za božično darilo. Še na sveti večer ga je hotel preizkusiti. Pri pregledovanju mu je izpadla patrona. Ko ga je mati opozorila na nevarnost in ga prosila, naj odloži orožje, je sin v mnenju, da revolver ni več nabit, v šali nastavil orožja na sence. V hipu pa je že počil strel in Alojz se je zgrudil ter v kratkem času izdihnil.

Sport

Izlet zimsko-sportnega podsaveza na Peco.

Mariborski zimsko-sportni podsavez priredi v soboto, 4. t. m. prvi izlet za člane na Peco. Odhod ob 13.20 iz Maribora gl. kol. do Prevalj, kjer bo na razpolago drezina za prevoz smučarjev. Povrtek v ponedeljek, na Treh kraljev dan zvečer. Člani in prijatelji zimskega sporta se pozivajo, da se udeležijo te smuške ture v čim večjem številu.

Seja upravnega odbora podsaveza bo v četrtek, 9. t. m. ob 20. uri v restavraciji Orel.

Osnovanje boksaškega saveza.

Na inicijativno beogradskega boksaškega kluba se bo prihodnje dni konstituiral jugoslovanski boksaški savez kod vrhovni sportni forum za boks v Jugoslaviji.

Inozemski šport.

Barcelona: Španija:Češkoslovaška 1:0 (1:0). Češkoslovaški team je bil sestavljen iz reprezentativnih igralcev praških klubov Sparte in Slavije. Španjolci so igrali zelo surovo, tako da je bil center-half Češkoslovaške, Kadja, težko ranjen v glavo. Famosni španski golman Zamora je branil nemogoče stvari.

Solon: Viktorija Žižkov:Heraklis 4:0 (2:0).

Palermo: WZC (Dunaj):FC Palermo 4:0 (2:0).

Neapel: Admira (Dunaj):SC Napoli 2:2 (1:0).

Aleksandrija: Vienna (Dunaj):SC Aleksandria 1:0 (0:0).

Benetke: Wacka (Dunaj):SC Venezia 4:4 (1:2).

Nizza: Austria (Dunaj):SC Nizza 4:1 (1:0).

Milan: medmestna tekma Milano:Berlin 4:2 (2:1).

Turin: F. C. Torino:Hungaria (Budimpešta) 2:1 (1:1).

Genova: III. okraj (Budimpešta): F. C. Genova 0:0.

Novara: Nemretji (Budimpešta): F. C. Novara 2:1 (1:0).

Masarykovo osemdesetletnico

bo obhajala letos Češkoslovaška. Ustanovitelj češkoslovaške republike dr. M a s a r y k dopolni meseca marca 80. leto svojega življenja.

Češkoslovaška zračna raketa.

Praški inženir Očenašek in njegov sin sta konstruirala raketno letalo, ki bo glasom poročil praških listov na spomlad nastopilo potovanje v vseмир. Javila sta se že dva potnika, eden iz Bratislave drugi iz Olomuca. — Zavsem se bo lahko z raketo vozilo 9 oseb.

Helgoland ogrožen.

Otok Helgoland se manjša radi poškod, ki jih povzročajo strašni viharji, od leta do leta. Tudi zadnje dneve je zopet hudo trpel. Ob južni strani so se odkrhnili veliki deli in cela vrsta poslopij, vodni rezervoar ter več skladišč je postalo neporabnih.

Neprijeten doživljaj uradne komisije.

Minuli petek je magistratna komisija na Dumaju imela ogledati neko hišo, kjer so se v raznih sobah začeli pojavljati sumljivi znaki, da se tla nižajo. Ko je krog 2. ure popoldne komisija ravno uradovala v neki prodajalni navedene hiše, so se tla vdrla in komisija je z vso sobno opremo vred telebnila v skoro 2 metra globoko klet. K sreči so vse osebe ostale nepoškodovane.

Profesorju Oberthu odpovedali živcl.

Berlinska »Deutsche Tageszeitung« javlja, da je prof. Oberth, ki je delal na izgradnji velike vsemirske rakete, živčno popolnoma zlomljen, da je moral delo ustaviti in se podvreči zdravljenju. V poslednjih mesecih je delal na raznih astronomskih in fizičnih izračunavanjih tako intenzivno, da je popolnoma zane-maril zdravje, ni spal in le malo jedel. Baje ga je zlomilo tudi dejstvo, da poskusi z raketo, da bi se dvignila v zrak, niso uspeli.

Novi Lurd u predmestju Bostona

Čudežna ozdravljenja na grobu patra Patricka Powerja.

Boston je nekoč slovel kot središče ameriške duhovne kulture, a njegov upliv stalno pada. Pač pa se razvija Malden, predmestje Bostona, v močno versko središče in najslavitejši romarski kraj Združenih držav. Začeli so ga nazivati ameriški Lurd. Malden šteje 60.000 prebivalcev.

Za katoliško cerkvo je na malem pokopališču pokopan duhovnik Patrick Power, ki je umrl pred kakimi 25 leti. Tradicija trdi, da je pater Patrick živel kot svetnik, da je bil zelo učen, da je zlasti ljubil deco in da je bil velik dobrodelnik. To je v glavnem vse, kar se o njem ve, niti katoliška enciklopedija Zedinjenih držav ne ve nič več.

Kmalu po njegovi smrti pa se je na njegovem grobu zgodil čudež, ki je pa takrat ostal skoro neopažen in ga niti časopisje ni izrabilo kot senzacijo. Nedavno pa je maldenski župnik v pridigi pozval vernike, naj mu sporoče vse, kar vedo o dogodku odnosno o čudežnih ozdravljenjih na Patrickovem grobu sploh. Pridigi sta slučajno prisostvovala prijatelj urednika maldenskega tednika in sorodnik

lastnika najuglednejšega bostonskega lista »Globe«. Pazljivo sta poslušala župnikova izvajanja. Po pridigi sta pa čula, kako je en ministrant pripovedoval drugemu, da je njegova mati, ki je bila čisto gluha, nenadoma ozdravela, ko je obiskala grob »Svetega Patricka«. Seveda sta to takoj iznesla v javnosti. K ministrantovi materi so takoj šli reporterji, ki so jo izpraševali, in že drugi dan je bil v obeh listih objavljen intervju s njo. Lavina se je pričela gibati in nihče je ni več zaustavil. Cerkvene oblasti so takoj posegle vmes in zaprosile liste, naj počakajo, dokler se stvar ne preišče, a brezuspešno. Kajti že prva poročila listov o čudežih so zadostovala, da so se pričele zgrinjati v Maldenu silne množine naroda. Stotine in tisoče bolnikov in nesrečnikov so hitele na grob svetnika, prihajali so nele katoliki, ampak pripadniki vseh veroizpovedi. Tisoči sveč je gorelo noč in dan v mali cerkvi pri pokopališču, okrog cerkvice pa se je razvila tudi živahna kupčija. V nedeljo pred proslavo premirja je obiskalo grob v Maldenu krog 150.000 ljudi. Iz Bostona je prišel cel polk redarjev, da so pazili na red. Nedeljo pozneje se je zvišalo število obiskovalcev na 300.000, povprečni dnevni posest — tudi v deževnem vremenu — pa je 100.000. Cerkvene oblasti so se končno morale začeti temeljito baviti s tem vprašanjem. Sam katoliški nadškof v Bostonu, kardinal O' Connel, je prišel dva-

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodevinski roman iz starih Benetk 351

Angelic je nevaren zločinec po samem delstvu svojih močností.

Kadar ne bo več zatiralcev, ne bo več zatiranih.

To ste spoznali in pripoznali; zato ste možje. In zato tudi jaz, ki mislim tako, ne bom sprejel oblasti, ki mi jo hočete zaupati.

Ako zmagamo, prevzamem za šest mesecev vodstvo javnih zadev in bom, kot dož po imenu, a ne po mislih, skušal poučiti beneško ljudstvo, da je svoboda najdragocenejši vseh blagov, in da človeštvu za njegovo srečo ni potreba gospodarjev vzlasti dobrih ne... Nato se poslovim od vas za vselej...

Roland je umolknil.

Ne maramo se spuščati v presojo čudnih nazorov, ki jih je razlagal; to skrb prepuščamo bralcem, sami pa ostanemo pri nepristranski vlogi pripovedovalca.

Ljudje, ki so stali okrog Kandiana, so bili nedvomno njegovega mnenja, kajti nihče izmed vseh ni poizkusil oporekati njegovemu slepu, da obdrži doževsko oblast samo za dobo šestih mesecev.

Sicer pa je bodočnost, bodočnost Benetk pripravljala vsem in vzlasti Rolandu Kandianu veliko preseñčenja.

A gotovo je, da je Roland govoril odkritosrčno.

Toda njegovega sklepa mu niso narekovali zgolj vzroki splošnega in filozofskega značaja.

Kajti Roland je bolehal za strašno boleznijo: življenje ga je morilo in dolgočasilo.

Namesto da bi pojenjavala, je njegova goreča ljubezen do Leonore naraščala od dne do dne.

A Leonora ni mogla nikdar postati njegova.

Čemu bi se torej zanimal za svet in celo za življenje, ki ga je čakal verno in potrpežljivo kakor... Mesija!

»Da,« si je mislil, »ako zmagam, prevzamem oblast, da starem zatiralce na veke vekov in naučim ta narod, kako je treba poiskati svobodo, kadar je ni; a nato pojdem kamorkoli, in vse bo končano zame.«

Takšno so bile v tem trenutku misli Rolanda Kandiana.

Ko je Roland končal svoj govor, je stopil z odra, ki so mu ga bili postavili da ga je mogel vsakdo videti in slišati.

Šel je v Črno Jamo.

Poveljniki so se zbrali okrog njega.

Roland je dal slehernemu natančna navodila za dan 1. februarja.

Vsak poveljnik je imel odriti še tisto noč s svojimi ljudmi in se napotiti proti Benetkam, nekateri po morju, drugi po laguni.

Zadnje dni je bilo odšlo že tisoč mož, ki so se vsi odhajali v Benetkah.

Vsega skupaj je Roland razpolagal z bojno silo dvatisoč mož.

Govorimo samo o pripravljenih bojvnikih.

Kajti ogromna večina beneškega ljudstva, mornarjev, barkatolov, težakov v pristanišču, delavcev in celo trgovcev, mu je na tihem želela uspeha.

Altieri je imel vojake.

Foskari je imel uradnike vsake vrste.

Ko je bilo opravljeno to zadnje posvetovanje v Čr-

ni Jami, so čete začele odhajati molče po gorovju nizdol.

Tudi Roland se je pripravljaj na pot in je iskal z očmi svojega zvestega tovariša.

»Evo me, gospodar,« je rekel Skalabrino.

»Pojdiva,« je dejal Roland.

»Hotel sem najprej govoriti z vami, gospodar,« je menil Skaabrino.

Roland ga je vprašujoče pomeril z očmi.

»Potem,« je dogovoril orjak, »kadar odidejo vsi naši bratje.«

XXXII.

Skalabrino.

Zadnje čete so bile odrinile v dolino, sleherna pod vodstvom svojega glavarja.

Opomniti je treba, da so ti ljudje korakali v Benetke z rekačnim mirnim dostojanstvom, ne kakor vojaki, pijani bojnega navdušenja, nego kot državljani idealne republike, vedoči, da gredo tvegati svoje življenje za izvršitev vzvišene, potrebne naloge.

Pred par leti so bili ti ljudje večinoma še roparji; toda imeli so v sebi luč, ki je naposled razsvetlila tudi najbolj zamrklja srca. Ta luč je bila ljubezen do svobode.

Ta pojasnila in ona, ki smo jih podali na kratko v prejšnjem poglavju, so bila potrebna, da bralec razume veliko dramo, ki je čakala v Benetkah svoje ure.

»Govori zdaj! je dejal Roland, ko je bil s Skalabrinom sam na platformi.

»Gospodar,« je rekel orjak z globoko žalostjo, »posloviti se hočem od vas.«

Roland se je zdrzil.

»Kaj hočeš reči?« je vprašal.

»To, da ste odkazali vsakomur njegovo vlogo, samo meni ne.«

»Saj ti ostaneš pri meni; midva pojdeva skupaj...«

»Dajte, da povem, gospodar,« je povzel Skaabrino z isto globoko nežnostjo. »Sam sem si izbral naloge... in prosim vas milosti, da me ne izprašujete o njej. Da pa izvršim, kar kanim, vas moram zapustiti že zdaj...«

»Skalabrino!...«

»Visokost...«

»Prisezi mi, da se ne boš umoril!«

Zdaj se je zdrzil Skalabrino.

Toda molča! je.

Roland je prijel orjaka za roko:

»Torej je vendar res! Življenje ti je postalo nezno?»

»Visokost, ali morete reči, da je narobe? Poglejte, bil sem nečista stvar. Vi ste me oživili, naučili ste me misliti — in s tem tudi trpeti. Ko sem spoznal Bianco, sem menil, da se mi odpira paradiz, meni revežu, ki mi nikdar nobena ljubezen ni svetila v moj pekel... Imel sem hčer... Napaka, ki sem jo storil, je bila ta, da sem jo začel oboževati in malikovati, in zdaj, ko je več ni gospodar, zdaj mi je življenje v resnici nezno... Toda ne mislite, da se hočem umoriti... Vi ste še na svetu, vi, moja edina ljubezen, ki je še nisem izgubil; že to bi zadoščalo, da me zopet spravi z življenjem... Prisegam vam, gospodar, da samomor ni moj namen... Stvar je le ta, da utegnem poginiti pri činu, ki ga namerjam izvršiti... in zato sem se hotel posloviti od vas... ako se zgodi, da umrem...«

»Kaj pa namerjaš takega?«

»Visokost... prosil sem vas... ne izprašujte...«

Roland je molčal nekaj hipov; in ta molk je bil poln tesnobe.

»Pa če ne uideš živ in zdrav,« je izpregovoril nato, »ali mi prisežeš, da se vrneš k meni, ne da bi položil roko nase?«

»Da, gospodar,« je dejal Skalabrino resnobno, prisegam vam!... In zdaj... ker se mudi in ker je treba, da sem o pravem času na mestu... z bogom, gospodar.«

Prvikrat v njunem skupnem življenju je Skalabrino prvi ponudil roko.

A Roland je razprostrl roke nastežaj.

In moža sta se objela z neizmernim veseljem zavesti, da čutita v svojih srcih obadva isto vdanost drug do drugega in z bridkostjo misli, da se vidita pač gotovo najnikrat v svojem življenju.

Ihtenje je popadlo Skalabrino za grlo.

Iztrgal se je objemu, zbežal in izginil kmalu za grmadami skal.

Roland je sam odšel z gorovja. Spodaj je našel enega izmed svojih ljudi, ki ga je čakal s konjem.

In s smrtno žalostjo v srcu je odhajal proti Mestre.

Ko je Skalabrino izginil za skalami, je obstal in počakal. Videl je Rolanda odhajati; nato se je vrnil k Črni Jami.

Dokler je še razložil Rolandovo postavo, ji je sledil z očmi po miraku.

A njegova postava je kmalu izginila, utihnili so njegovi koraki.

Takrat je vzdihljaj navel njegova široka prsa, in počasi je krenil proti kameniti grmadi, ki se je dvigala na levi strani votline.

Tam je bil izkopan Biankin grob.

Pokrivale so ga granitne skale in nanje nametana zemlja

Že je poganjalo zasajeno grmičje, med njim mirta, ki je obljubljala cveteti prihodnjo pomlad.

Dolgo je gledal Skalabrino te reči, hodil okrog skal, popravljaj grmovje in ravnal mirto, ki se je sklanjala k tlom.

Tako se je poslavljaj od Bianke.

Nikdar več ga ne bo semkaj, da bi zalil te divje rastline: toda mokrota neba jih bo napajala namesto njega...

Nič več ni govoril; obnemela misel njegova ni vedela več nobene besede, da bi jo rekla mrtvi.

Ko pa je popravil rastline, ki jih je bil vihar podrli na tla, se je nenadoma spustil na kolena, legel po skalah prijel se z rokami za glavo in zaihtel.

Tema se je razjasnila, ko je zadnji krajec lune stopil izza oblakov ter obil platformo z blede svetlobo.

Skalabrino je vstal; zdelo se je, da se še nekaj obotavlja. Nato se je obrnil od gomile ter začel korakati nizdol, ne da bi se ozrl na skale, pod katerimi je spal njegov otrok svoje večno spanje.

Do Treviza je hodil peš; morda je hotel oglušiti obup ki ga je nosil v svojem srcu.

V Trevizu, kamor je dospel zjutraj, pa ga je napadla nepremagljiva trudnost.

Najel je voz, ki ga je peljal v Mestre.

Pot od Mestre do lagune je opravil peš in prehodil tako gozd, po katerem je Bembo preganjal Bianco. Dne 31. januarja zvečer je dospel v Benetke.

Šel je naravnost v pristanišče in zavil v krčmo, kjer si je dal postreči s skromno večerjo.

Tod komaj da se je dotaknil jedi.

Jedel je le, kolikor je njegova narava neizogibno potrebovala v okrepčilo.

Po večerji je slonel ob steklenici vina in upiral oči v vrata kakor da pričakuje nečesa.

Mali oglasi Ženitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja; vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

Soba, s vso oskrbo se odda po nizki ceni, Aleksandrova c. 51 L., dvorišče. 10

Dijak išče sobo z zajutrkom za Din 200 mesečno. Naslov v upravi lista. 6

Stanovanja, solinčna z 2—3 sobami oddam, Maribor, Smetanova ul. 54. 11

Jako dobri šivalni stroj »Singer« na prodaj. Betnavska c. 67, Rupnik. 3

Stanovanje, dve sobi in kuhinja, takoj oddam, Fochova ul. 40, Maribor. 5

Šnežne čevlje, vulkanizira najceneje in najhitreje »Brzopodplata«, Tattenbachova ul. 14.

Vse vrste pletenin, po meri, ženske obleke, ruske puloverje, veste za otroke in odrasle ter vsa popravila v to stroko spadajoča, izvršuje strojna pletarna: Javornik, Vojašniška 2, Maribor. 3134

Brezobrestno posojilo za gradnjo stanovanjskih hiš, razdolžitve itd. Zavarovalna zadruga »Rodbina« za najemnike. Navodilo v novi izdaji »Domačija«, Maribor, Koroška c. 10. 3579

Nepremočljive gozjerje dobite poceni v »Brzopodplati«, Tattenbachova ulica 14. 3091

Sportniki! Drsalke brusil in ponikla najbolj in najceneje, mehanična delavnica Justin Guštinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Učenec za manufakturno trgovino v Mariboru se takoj sprejme. Ponudbe pod »1930« na upravo lista. 12

Fotografiram vse! Portreti, brzosliske, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejen fotoatelj. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

Najvišje cene plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja sli, Maribor, Gosposka ulica 15. 1548

Iščem bolničarko za nedoločen čas. Naslov v upravi lista. 3391

Dražbeni oklic!

Dne 4. januarja 1930 se prodaja na javni dražbi ob 8. uri v Studencih, Krekova ulica 26

kompletna oprava kina, obstoječa iz: 1 lože, 1 urnega aparata, 1 bločnice in motorja, 1 dialeks z objektivom in lečo, 1 zvočnico s polnim motorjem, 1 transformator, 1 odvijaj za filme, 1 zavoj za filme, 1 miza za filme, 1 zavesa za okno, različni stolci, 1 mizica, 1 lesena stena, 1 španska stena, 1 brizgalka, 1 stelaža, 1 glasovir itd. Dalje 1 srebrna ura in 1 zlata verižica.

OKRAJNO SODIŠČE V MARIBORU, ODD. XI
dne 2. januarja 1930.

TOVARNIŠKA ZALOGA PERILA IN VOLNENIH PLETENIN 2665 **ZATO, PRI NAJVEČJI IZBIRI, IZREDNO NIZKE CENE.** **JOS. KARNIČNIK** MARIBOR, GLAVNI TRG 11 **SPECIJALNA ZALOGA SAMOVEZNIC**